

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ε' ΤΑΞΗ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2021-2022
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Συγγραφή-Επιμέλεια:

Δρ Σπύρος Σοφοκλέους

Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου-Συντονιστής για τα Ελληνικά

Σχεδιασμός Εξωφύλλου:

Θεόδωρος Κακουλλής

Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Εποπτεία

Δρ Ειρήνη Χατζηλουκά-Μαυρή

Σύνδεσμος ΠΛΕ για τα Ελληνικά

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Έχετε δει θέατρο στον δρόμο;

Αγγελική Βαρελλά

Ήταν ανάγκη να ετοιμάσω ένα ζωντανό ρεπορτάζ για τις βραδινές ειδήσεις της τηλεόρασης. Γύριζα λοιπόν από το πρωί στην πόλη με τη μηχανή στο ένα χέρι κι ένα μαγνητόφωνο στο άλλο. Την όργωσα σχεδόν. Το κυνήγι κράτησε αρκετά και με κούρασε. Αποφάσισα να γυρίσω πίσω, αλλά μια φωνή μέσα μου μού είπε:

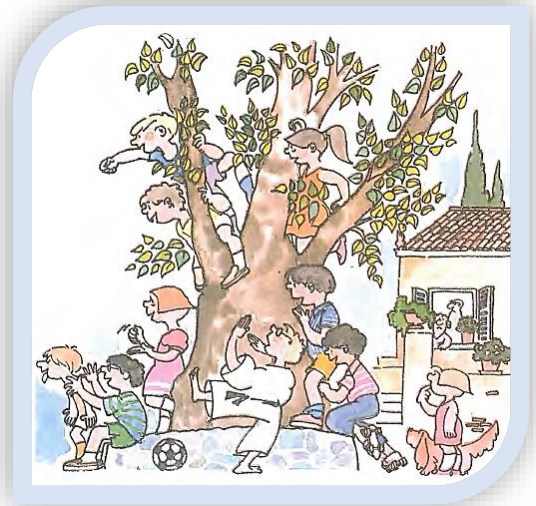
-Λίνα, έχεις καιρό να δεις την Αγγελική. Δεν πας στο σπίτι της να πιεις έναν καφέ;

Πριν στρίψω στη γωνιά της... μυρίστηκα σαν το λαγωνικό πως αυτό που έφαχνα το είχα βρει επιτέλους. Γιατί, βέβαια, το να δεις ένα παιδί ανεβασμένο στο δέντρο, δεν σημαίνει τίποτα. Το να δεις όμως πολλά παιδιά ανεβασμένα στο δέντρο κι άλλα παιδιά ολόγυρα και πιο πέρα μια μπουλντόζα και ανθρώπους κρεμασμένους στα παράθυρα, αυτό σημαίνει... είδηση και μάλιστα σπουδαία είδηση!

Σπρώχτηκα και έσπρωξα, πάτησα και πατήθηκα, ζούληξα και ζουλήχτηκα, μα τελικά έφτασα κοντά στο δέντρο κι άρχισα να κινηματογραφώ την εικόνα.

Το σκηνικό απίθανο. Στο κέντρο της σκηνής η πρωταγωνίστρια: Μια όμορφη καταπράσινη φουντουκιά. Στα κλαδιά της παιδιά. Στον κορμό της παιδιά. Στο πεζούλι παιδιά. Παντού παιδιά να τραγουδούν: «Τα φύλλα σου, δεντράκι μου, τον ήλιο κοσκινίζουν».

Ο κακός του έργου βρισκόταν παραπέρα. Ήταν μια κίτρινη μπουλντόζα, αμίλητη, με όρθιες τις δαγκάνες της, που απειλούσε βουβά. Ο οδηγός της μπουλντόζας τραβούσε τα μαλλιά του. Ο μηχανικός από δίπλα έξυνε τη φαλάκρα του. Είμαι σίγουρη πως αν είχε μαλλιά θα τα τραβούσε με τον ίδιο ακριβώς τρόπο.

Οι κομπάρσοι ολόγυρα, άλλοι στα παράθυρα, άλλοι στον δρόμο, προσπαθούσαν με φωνές να επιβάλουν την... ησυχία. Τα παγιδευμένα αυτοκίνητα κορνάριζαν δαιμονισμένα. Και το κουδούνι κουδούνιζε απ' την αυλή του σχολείου, δίνοντας το «παρών» στο πανδαιμόνιο.

Σπρώχνοντας, έφτασα μέχρι τον φαλακρό κύριο και τον συμβούλεψα:

-Πάρε τη μπουλντόζα σου και φύγε... Δεν βλέπεις τι γίνεται;

Ύστερα, φώναξα στα παιδιά:

-Παιδιά, κάντε χώρο! Η μπουλντόζα φεύγει!

Τα παιδιά αμέσως παραμέρισαν με ζητωκραυγές και χειροκρότησαν το «θηρίο» που έφευγε από τη «σκηνή» μουγκρίζοντας όπως θα έκαναν για κάθε ηθοποιό που έφευγε από τη σκηνή του θεάτρου. Γιατί τα παιδιά ήξεραν ότι δεν ήταν κακή η μπουλντόζα, αλλά οι άνθρωποι που την είχαν φέρει μέχρι εκεί, για να ξεριζώσει το αγαπημένο δέντρο των παιδιών.

Σιγά σιγά, η φασαρία κόπασε. Ο δρόμος άδειασε. Έφυγα κι εγώ.

Το βράδυ στην τηλεόραση το ρεπορτάζ μου μεταδόθηκε με πολύ λίγα λόγια. Δεν χρειαζόταν άλλωστε περισσότερες εξηγήσεις. Οι εικόνες μιλούν μόνες τους και δεν λένε ψέματα:

«Σήμερα το πρωί ένα δέντρο έδωσε τη μάχη του με το σιδερένιο θηρίο που το λένε μπουλντόζα. Μπροστά στα πόδια μιας μικρής φουντουκιάς παρατάχτηκαν δυο κόσμοι: Ο ανελήγτος κόσμος των μεγάλων και ο τρυφερός κόσμος των παιδιών. Στην πρώτη αυτή αναμέτρηση νίκησαν τα παιδιά και η φουντουκιά. Στη συνέχεια, θα δούμε τι θα γίνει...».

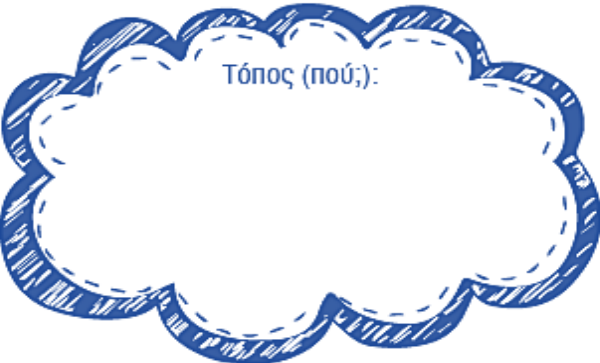

Πηγή: «Η γλώσσα μου», Δ' Δημοτικού, Δεύτερο Μέρος, ΟΕΔΒ, σσ.108-111

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1

Να διαβάσεις το κείμενο: «Έχετε δει θέατρο στον δρόμο;» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να συμπληρώσεις τα παρακάτω στοιχεία, με βάση το συγκεκριμένο κείμενο:

<p>Ήρωες:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Τόπος (πού;):</p> 	<p>Χρόνος (πότε;):</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Τι έγινε στην αρχή:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Ποιο είναι το κύριο γεγονός της ιστορίας:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Τι έγινε στο τέλος;</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

2. Να κυκλώσεις τον βασικό κειμενικό τύπο και το κειμενικό είδος του κειμένου:

Κειμενικός τύπος:

- A. περιγραφή
- B. οδηγίες
- Γ. επιχειρήματα
- Δ. αφήγηση

Κειμενικό είδος:

- A. συνέντευξη
- B. ημερολόγιο
- Γ. ρεπορτάζ
- Δ. διήγημα

3. Γιατί τα παιδιά, σύμφωνα με το κείμενο, ανέβηκαν στη φουντουκιά;

.....

.....

4. Να γράψεις τη δική σου άποψη, για το ακόλουθο απόσπασμα του κειμένου:

«Γιατί τα παιδιά ήξεραν ότι δεν ήταν κακή η μπουλντόζα, αλλά οι άνθρωποι που την είχαν φέρει μέχρι εκεί, για να ξεριζώσει το αγαπημένο δέντρο των παιδιών».

.....

.....

.....

5. Φαντάσου ότι ήσουν στον ίδιο χώρο με τη Λίνα, ως δημοσιογράφος εφημερίδας. Να γράψεις ένα σύντομο ρεπορτάζ, το οποίο θα ετοίμαζες για δημοσίευση, την επόμενη ημέρα του συμβάντος.

[Στα ρεπορτάζ εφημερίδας, τα ρήματα χρησιμοποιούνται, συνήθως, σε παρελθοντικούς χρόνους (αόριστο και παρατατικό). Για να γίνει το κείμενό σου πιο ζωντανό και πιο παραστατικό, μπορείς να χρησιμοποιήσεις ρήματα και στον ενεστώτα].

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Να εντοπίσεις και να αντιγράψεις δύο προτάσεις με χρονικά επιρρήματα και δύο προτάσεις με τοπικά επιρρήματα:

Προτάσεις με χρονικά επιρρήματα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Προτάσεις με τοπικά επιρρήματα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Στο κείμενο χρησιμοποιούνται αρκετά χρονικά και τοπικά επιρρήματα. Να δικαιολογήσεις γιατί συμβαίνει αυτό, με δικά σου λόγια.

.....

.....

.....

8. Η συγγραφέας χρησιμοποιεί διάφορα σχήματα λόγου, όπως: παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, μεταφορές. Αφού εντοπίσεις τα σχήματα αυτά, να γράψεις παράδειγμα για κάθε σχήμα, εξηγώντας με δικά σου λόγια τον ρόλο τους στο κείμενο:

Παρομοίωση:.....

.....

Ο ρόλος της:,.....

Προσωποποίηση:.....

.....

Ο ρόλος της:,.....

Μεταφορά:.....

.....

Ο ρόλος της:,.....

9. Στις παρακάτω προτάσεις, να αναγνωρίσεις το υποκείμενο (Υ), το ρήμα (Ρ), το αντικείμενο (Α) ή το κατηγορούμενο (Κ):

Τα παγιδευμένα αυτοκίνητα κορνάριζαν δαιμονισμένα.

Ο οδηγός της μπουλντόζας τραβούσε τα μαλλιά του.

Ο μηχανικός από δίπλα έξυνε τη φαλάκρα του.

Η κίτρινη μπουλντόζα ήταν αμίλητη.

Για τις ασκήσεις, που ακολουθούν, μπορείς να μελετήσεις τις σελίδες 185-189 του Βιβλίου της Γραμματικής. Θα σε βοηθήσουν να διακρίνεις τις προτάσεις, με βάση τα συστατικά τους.

10. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις σε απλές:

➤ Τα παγιδευμένα αυτοκίνητα κορνάριζαν δαιμονισμένα.

.....

➤ Ο οδηγός της μπουλντόζας τραβούσε τα μαλλιά του.

.....

11. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις σε επαυξημένες:

➤ Η μπουλντόζα φεύγει!

.....

➤ Ο δρόμος άδειασε.

.....

12. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις σε σύνθετες:

➤ Τα παγιδευμένα αυτοκίνητα κορνάριζαν δαιμονισμένα.

.....

➤ Ο οδηγός της μπουλντόζας τραβούσε τα μαλλιά του.

.....

13. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις σε ελλειπτικές:

➤ Τα παγιδευμένα αυτοκίνητα κορνάριζαν δαιμονισμένα.

.....

➤ Η μπουλντόζα φεύγει!

.....

Και τώρα ... αφηγούμαστε!

Η ιστορία της Αγγελικής Βαρελλά φαίνεται ότι έχει και συνέχεια, αφού τελειώνει ως εξής:

«Στη συνέχεια, θα δούμε τι θα γίνει...».

Ας γράψουμε τη συνέχεια της ιστορίας, με βάση τα παρακάτω:

- Πότε και πού συνέβησαν τα γεγονότα της ιστορίας;
- Ποια πρόσωπα πήραν μέρος στην ιστορία;
- Τι ακριβώς έγινε; Γιατί;
- Πώς τελειώνει η ιστορία;
- Ποιες είναι οι σκέψεις σου και τα συναισθήματά σου;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή

24.05.2019 (Διεθνή) Sigma Live

Χιλιάδες νέοι απουσίαζαν και πάλι από τα μαθήματά τους, για να διαδηλώσουν για τη διάσωση του κλίματος, σε μια ημέρα μαζικών κινητοποιήσεων παγκοσμίως.

Στο Βερολίνο, τουλάχιστον 10 000 μαθητές συγκεντρώθηκαν μπροστά από την εμβληματική Πύλη του Βρανδεμβούργου. Ογκώδεις διαδηλώσεις έγιναν, επίσης, στις μεγαλύτερες γερμανικές πόλεις, ιδίως στο Αμβούργο (17 500 διαδηλωτές, σύμφωνα με την αστυνομία). Στη Φρανκφούρτη, 4500 άνθρωποι πραγματοποίησαν πορεία προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. «Το κλίμα τώρα, τα μαθήματα αργότερα!», «Μην τον κάνετε να εκραγεί, οι καλοί πλανήτες είναι δύσκολο να βρεθούν», «Δεν υπάρχει πλανήτης Β», έγραφαν, μεταξύ άλλων, τα πλακάτ, που κρατούσαν οι νέοι. «Η κλιματική αλλαγή δεν έχει σύνορα, κάποια στιγμή θα είναι μη αναστρέψιμη», είπε ο 21χρονος φοιτητής Άαρον Λάνγκουτ, που διαδήλωνε στο Βερολίνο.

Στο μεταξύ, σε άρθρο στη γερμανική εφημερίδα, η νεαρή ηγέτιδα του κινήματος: «Παρασκευές για το Μέλλον», Γκρέτα Τούνμπεργκ, και η Γερμανίδα Λουίζα Νοϊμπάουερ απηύθυναν θερμή έκκληση για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κινητοποίηση στην Ευρώπη και παγκοσμίως. «Είναι καιρός όλοι εμείς να αντισταθούμε σε παγκόσμια κλίμακα», γράφουν οι δύο τους. «Έχουμε την αίσθηση ότι πολλοί ενήλικες δεν έχουν ακόμη κατανοήσει πλήρως ότι εμείς οι νέοι δεν μπορούμε να σταματήσουμε την κλιματική κρίση ολομόναχοι», υπογραμμίζουν.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αστυνομίας της Στοκχόλμης της Σουηδίας, συγκεντρώθηκαν 6000 έως 8000 άνθρωποι, στο πλαίσιο της κινητοποίησης. Στη Στοκχόλμη, η Γκρέτα Τούνμπεργκ, που πρωτοστατεί στις κινητοποιήσεις, ευχαρίστησε τους χιλιάδες νέους που άφησαν τα μαθήματά τους, για να πάρουν μέρος στην απεργία για το κλίμα. «Αυτή τη στιγμή, χιλιάδες παιδιά απεργούν σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι πραγματικά απίστευτο», σημείωσε η 16χρονη ακτιβίστρια, ενώ το πλήθος φώναζε «Γκρέτα, Γκρέτα». «Είμαστε στη μέση μιας υπαρξιακής κρίσης και ο χρόνος εξαντλείται», υπογράμμισε η Τούνμπεργκ, η οποία προέτρεψε τους πολιτικούς και τους ενήλικες να λάβουν μέτρα, για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Οι αποχές από τα μαθήματα θα συνεχιστούν, «για όσο χρειαστεί», τόνισε η ίδια.

Νωρίτερα, παιδιά και νέοι στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία είχαν ξεκινήσει τη παγκόσμια διαμαρτυρία, με αίτημα οι πολιτικοί και οι επιχειρηματίες να αναλάβουν γρήγορα δράση, για να μειώσουν τις εκπομπές αερίων, που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και να δώσουν μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής. «Ανησυχώ για όλες τις καιρικές καταστροφές. Κάθε φορά που σημειώνεται εδώ μια δασική πυρκαγιά, άλλο ένα ζώο ενδέχεται να εξαφανιστεί», είπε η Νίνα Πασκουαλί, ηλικίας 13 ετών, που συμμετείχε στη διαδήλωση στη Μελβούρνη.

Πηγή: <https://www.sigmalive.com/news/international/569719/xiliades-neoi-stous-dromous-gia-tin-klimatiki-allagi> (διασκευή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 2

Να διαβάσεις το κείμενο: «Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να κυκλώσεις τον βασικό κειμενικό τύπο και το κειμενικό είδος του κειμένου:

Κειμενικός τύπος:

- A. περιγραφή
- B. οδηγίες
- Γ. επιχειρήματα
- Δ. αφήγηση

Κειμενικό είδος:

- A. συνέντευξη
- B. ημερολόγιο
- Γ. ρεπορτάζ
- Δ. διήγημα

2. Να επιλέξεις, με βάση το κείμενο, αν το περιεχόμενο/νόημα των παρακάτω προτάσεων, είναι «Σωστό» ή «Λάθος»:

- Οι νέοι και οι νέες διαδηλώνουν ενάντια στην καταστροφή του πλανήτη.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Στη Γερμανία συμμετείχαν στις διαδηλώσεις 10 000 νέοι και νέες, περίπου.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Η μεγαλύτερη συμμετοχή σε διαδηλώσεις, στη Γερμανία, παρατηρήθηκε στο Βερολίνο.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Οι Λάνγκουτ πιστεύει ότι είναι αργά πια να κάνουμε κάτι για την κλιματική αλλαγή.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Η Γκρέτα ήταν σίγουρη ότι στην προσπάθειά της θα λάμβαναν μέρος τόσο πολλοί νέοι.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Οι διαδηλώσεις των νέων πραγματοποιήθηκαν μόνο σε ευρωπαϊκές πόλεις.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Το φαινόμενο του θερμοκηπίου προκαλείται από τη μείωση των αερίων.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

- Η Νίνα Πασκουαλίни ενδιαφέρεται πάρα πολύ για τα ζώα.

Σωστό	Λάθος
-------	-------

3. Να συγκρίνεις το κείμενο: «Έχετε δει θέατρο στον δρόμο;» με το κείμενο: «Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή», χρησιμοποιώντας το παρακάτω πλέγμα:

	Έχετε δει θέατρο στον δρόμο;	Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή
Λογοτεχνικό - Μη λογοτεχνικό		
Θέμα		
Κεντρική ιδέα		
Κύριο νόημα		
Γλωσσικά στοιχεία		
Πολυτροπικά στοιχεία		
«Τι μου αρέσει» ή «Τι δεν μου αρέσει» και γιατί		

4. Να δικαιολογήσεις γιατί, κατά την άποψή σου, στο κείμενο: «Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή» χρησιμοποιείται ευθύς λόγος.

.....

.....

.....

5. Να μετατρέψεις τις ακόλουθες προτάσεις από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο:

«Κάθε φορά που σημειώνεται μια δασική πυρκαγιά, άλλο ένα ζώο ενδέχεται να εξαφανιστεί», είπε η Νίνα Πασκουαλί.

.....

.....

«Είναι καιρός όλοι να αντισταθούμε σε παγκόσμια κλίμακα», τονίζουν η Λουίζα και η Γκρέτα.

.....

.....

«Είμαστε στη μέση μιας υπαρξιακής κρίσης και ο χρόνος εξαντλείται», υπογράμμισε η 16χρονη Τούνμπεργκ.

.....

.....

«Η κλιματική αλλαγή δεν έχει σύνορα, κάποια στιγμή θα είναι μη αναστρέψιμη», είπε ο φοιτητής Άαρον Λάνγκουτ.

.....

.....

Με βάση τις παραπάνω αλλαγές, να εξηγήσεις με δικά σου λόγια τι αλλάζει, κατά τη μετατροπή από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο.

.....

.....

.....

Σε ποια κείμενα χρησιμοποιείται, κυρίως, ευθύς λόγος; Γιατί, άραγε;

.....

.....

6. Να μετατρέψεις τις ακόλουθες προτάσεις από τον πλάγιο στον ευθύ λόγο:

Οι μαθητές τόνιζαν ότι τώρα είναι η ώρα για το κλίμα.

.....
.....

Οι νέοι φώναζαν ότι δεν υπάρχει πλανήτης Β.

.....
.....

Ο δήμαρχος παρακάλεσε τους νέους να σταματήσουν την απεργία.

.....
.....

Οι νέοι προειδοποιούν τους πολιτικούς να προστατέψουν τη γη, πριν να είναι αργά.

.....
.....

Με βάση τις παραπάνω αλλαγές, να εξηγήσεις με δικά σου λόγια τι αλλάζει, κατά τη μετατροπή από τον πλάγιο στον ευθύ λόγο.

.....
.....
.....

Σε ποια κείμενα χρησιμοποιείται, κυρίως, πλάγιος λόγος; Γιατί, άραγε;

.....
.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Νέοι για την κλιματική αλλαγή που μας εμπνέουν

της Κατερίνας Τσουκλάτου

Ο πλανήτης μας τσιζεται από την κλιματική αλλαγή. Η υπερθέρμανση, εξαιτίας της οικολογικής καταστροφής είναι πραγματικότητα. Μέσα σε αυτή την παγκόσμια κρίση, παιδιά και νέοι αναλαμβάνουν δράση. Είναι νέοι άνθρωποι, που ξέρουν ότι χρειάζεται να δράσουν, για να γίνει αλλαγή. Άνθρωποι που, παράλληλα, διαβάζουν για τις εξετάσεις στο σχολείο ή μαθαίνουν να οδηγούν. Αποτελούν ένα φωτεινό σημάδι ελπίδας πως οι νέες γενιές θα αντιμετωπίσουν σοβαρότερα την απειλή της κλιματικής αλλαγής, σε σχέση με τις προηγούμενες. Το μέλλον είναι σε καλά χέρια.

Γκρέτα Τούνμπεργκ (18 ετών)

Το κορίτσι αυτό δεν χρειάζεται εισαγωγή. Το όνομά της έχει συνδεθεί με το κίνημα της νεολαίας για την κλιματική αλλαγή. Έχει μιλήσει σε όλο τον κόσμο. Από τον Αύγουστο του 2018, αποφάσισε να απουσιάζει από τα μαθήματα του σχολείου της, μετά τον καύσωνα και τις πυρκαγιές που έπληξαν τη Σουηδία. Ζητούσε από τη σουηδική κυβέρνηση να μειώσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και διαμαρτυρήθηκε, με το να κάθεται έξω από το σουηδικό κοινοβούλιο, κάθε μέρα κατά τη διάρκεια των σχολικών

ωρών, με πινακίδα που έγραφε: «Σχολική απεργία για το κλίμα». Η Τούνμπεργκ επινόησε το σύνθημα: «Παρασκευές για το Κλίμα», το οποίο κέρδισε την παγκόσμια προσοχή και ενέπνευσε μαθητές και μαθήτριες σχολείων από όλη την υφήλιο, να λάβουν μέρος σε μαθητικές κινητοποιήσεις.

Ξίγε Μπαστίντα (19 ετών)

Η οικογένεια της Μπαστίντα αναγκάστηκε να μετακομίσει στη Νέα Υόρκη, όταν η γενέτειρά της στο Μεξικό πλημμύρισε. Τώρα είναι μπροστά στις διαδηλώσεις έξω από τα Ηνωμένα Έθνη, σχεδόν κάθε Παρασκευή, μέσω του προγράμματος: «Παρασκευές για το κλίμα». Όπως και η Γκρέτα Τούνμπεργκ, ταξιδεύει και συμμετέχει στις μεγάλες διαδηλώσεις. Μιλά για τη σημασία της ευρείας δράσης για το κλίμα. Όπως λέει: «Η φροντίδα της Γης δεν πρέπει να είναι κίνημα. Πρέπει να είναι μέρος του πολιτισμού μας».

Φιόν Φερρέιρα (20 ετών)

Ενώ ορισμένοι ειδικοί λένε ότι είναι αδύνατο να καθαρίσουμε τους ωκεανούς μας από τα εκατομμύρια μικροπλαστικών σωματιδίων που τους μολύνουν, ο Φερρέιρα δημιούργησε έναν μαγνήτη για τα πλαστικά. Ο μαγνήτης ήταν 87% αποτελεσματικός, κατά τη διάρκεια των δοκιμών. Η εφεύρεση είχε κερδίσει τον επιστημονικό μαθητικό διαγωνισμό της Google, στην Ιρλανδία. Χρησιμοποιεί το χρηματικό έπαθλο των 50 000 δολαρίων, από τον διαγωνισμό, για να αναπτύξει την εφεύρεσή του στην πραγματική ζωή. Αν τα καταφέρει, θα έχει πετύχει κάτι πολύ σημαντικό για τους ωκεανούς.

Ίσρα Χίρσι (18 χρονών)

Ήταν μία από τους διοργανωτές της τεράστιας απεργίας για την κλιματική αλλαγή, που έγινε τον Μάρτιο του 2019. Μία από τις κύριες προτεραιότητές της είναι να διασφαλίσει ότι όλοι και όλες θα λαμβάνουν μέρος σε μελλοντικές περιβαλλοντικές κινήσεις. Σκοπός της να εξαλειφθεί ο ρατσισμός στο περιβαλλοντικό κίνημα, που παραμένει κατά κύριο λόγο λευκό. Κάτι που πιστεύει ότι θα αλλάξει με τη συμμετοχή έγχρωμων γυναικών σε ηγετικές θέσεις.

Σαμ Μπένζεχιμπ (24 ετών)

Μεγαλώνοντας στο Μπαλί, είδε τις τοπικές παραλίες να γεμίζουν με πλαστικά μπάζα. Όταν ήταν 12 χρονών, άρχισε να οργανώνει καθαρισμούς των παραλιών με τα αδέρφια του. Γρήγορα συνειδητοποίησε ότι τα σκουπίδια συνέχισαν να επιστρέφουν. Τότε, άρχισε να κάνει επικίνδυνες διαμαρτυρίες, για να επιστήσει την προσοχή στην πλαστική ρύπανση. Έχει διασχίσει ένα από

τα πιο μολυσμένα ποτάμια στον κόσμο, με ένα καγιάκ κατασκευασμένο από πλαστικά μπουκάλια. Τώρα, κυριολεκτικά τρέχει παντού, από τον Ατλαντικό μέχρι τον Ειρηνικό Ωκεανό, οργανώνοντας συζητήσεις, καθαρισμούς και προβολές ντοκιμαντέρ. Η αρχή του είναι: «Αν θέλουμε να δούμε μεγάλη αλλαγή, πρέπει να δεχτούμε μεγάλες προκλήσεις».

Λέι Ναμούγκερβα (17 χρονών)

Αποτελεί σημαντική φωνή στο κίνημα για το κλίμα στην Ουγκάντα. Ζήτησε από τα Ηνωμένα Έθνη να απαγορεύσουν τις πλαστικές σακούλες στην πατρίδα της. Εμπνευσμένη από την Τούνμπεργκ, αφήνει το σχολείο, για να αγωνιστεί για την αλλαγή του κλίματος κάθε Παρασκευή. «Ξυπνάω, κουβαλάω το πλακάτ μου και στέκομαι στον δρόμο ή αλλού, για να στείλω το μήνυμά μου», εξηγεί. Προσθέτει ότι, ενώ αρχικά την πείραζαν, τώρα αρκετοί συνομήλικοί της συμμετέχουν, γεγονός που της δίνει ελπίδα για το μέλλον.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 3

Να διαβάσεις το κείμενο: «Νέοι για την κλιματική αλλαγή που μας εμπνέουν» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Με βάση το κείμενο, σε ποιον/α νέο/νά αναφέρονται οι παρακάτω προτάσεις;

Θεωρείται ένας μικρός εφευρέτης.	
Η δράση του είναι ριψοκίνδυνη.	
Είναι διάσημη σε όλο τον κόσμο για τη δράση της.	
Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πόλη όπου γεννήθηκε.	
Πιστεύει ότι στο περιβαλλοντικό κίνημα κυριαρχούν οι λευκές γυναίκες.	
Απαιτεί την απαγόρευση των πλαστικών σακουλιών στην Ουγκάντα	
Ήταν η πρώτη που σκέφτηκε το σύνθημα: «Παρασκευές για το Κλίμα».	
Τονίζει ότι η φροντίδα του περιβάλλοντος είναι μέρος του πολιτισμού μας	

2. Τι ζητά η Γκρέτα Τούνμπεργκ από τη σουηδική κυβέρνηση, σύμφωνα με το κείμενο;

.....

.....

3. Ποιος ή ποια από τους νέους αυτούς ανθρώπους, σε έχει εντυπωσιάσει περισσότερο και γιατί;

.....

.....

.....

4. Θα μπορούσες να αναλάβανες και εσύ μια παρόμοια δράση, όπως οι νέοι/νέες στο κείμενο; Να αναπτύξεις, αναλόγως, την απάντησή σου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Με βάση το κείμενο, να γράψεις τέσσερις ψευδείς πληροφορίες, όπως το παράδειγμα:

	. Ο Σαμ έχει διασχίσει ένα από τα πιο μολυσμένα ποτάμια με ξύλινο καγιάκ.
	.
	.
	.
	.

6. Στο κείμενο, δεν υπάρχει επίλογος. Να προσθέσεις έναν δικό σου επίλογο, που να ταιριάζει με το περιεχόμενο του κειμένου.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Να γράψεις, με δικά σου λόγια, το νόημα των παρακάτω απόψεων:

* **Ξίγνε Μπαστίντα:** «Η φροντίδα της Γης δεν πρέπει να είναι κίνημα. Πρέπει να είναι μέρος του πολιτισμού μας».

.....
.....
.....

* **Σαμ Μπένζεχιμπ:** «Αν θέλουμε να δούμε μεγάλη αλλαγή, πρέπει να δεχτούμε μεγάλες προκλήσεις».

.....
.....
.....

8. Να γράψεις, στο πλαίσιο που ακολουθεί, το δικό σου μήνυμα για την κλιματική αλλαγή:

.....
.....
.....

9. Στο κείμενο χρησιμοποιούνται τα ρήματα σε όλους τους χρόνους. Να εντοπίσεις και να γράφεις από μία πρόταση, με ρήμα σε χρόνο:

Ενεστώτα:

.....

Παρακείμενο:

.....

Αόριστο:

.....

Παρατατικό:

.....

Υπερσυντέλικο:

.....

Συνοπτικό Μέλλοντα:

.....

Εξακολουθητικό Μέλλοντα:

.....

Συντελεσμένο Μέλλοντα:

.....

10. «*Η οικογένεια της Μπασίντα αναγκάστηκε να μετακομίσει στη Νέα Υόρκη*». Να γράψεις με τέσσερις διαφορετικούς τρόπους την πρόταση αυτή, αλλάζοντας τη σειρά των λέξεων. Οι προτάσεις πρέπει να είναι γραμματικά ορθές και να έχουν νόημα.

Αλλάζει κάτι με τις παραπάνω αλλαγές; Να γράψεις το συμπέρασμά σου, για τον ρόλο που έχει η σειρά των λέξεων σε μια πρόταση:

.....

.....

.....

11. Μία από τους νέους ανθρώπους του κειμένου, η Λέι, εξηγώντας τι κάνει κάθε Παρασκευή, λέει:

«Ξυπνάω, κουβαλάω το πλακάτ μου και στέκομαι στον δρόμο ή αλλού, για να στείλω το μήνυμά μου».

Να ονομάσεις την έγκλιση (οριστική, υποτακτική, προστακτική), το πρόσωπο (α', β', γ') και τον αριθμό (ενικό ή πληθυντικό) των ρημάτων της πρότασης. (Οι σελίδες 141-142 του Βιβλίου της Γραμματικής θα σε βοηθήσουν στο πώς σχηματίζονται οι εγκλίσεις).

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Να μεταφέρεις τα λόγια της Λέι και σε άλλες εγκλίσεις, με βάση τα παρακάτω πλαίσια. Κάθε φορά, να ονομάζεις την έγκλιση, το πρόσωπο και τον αριθμό:

Η Λέι εξηγεί τι κάνει αυτή και άλλα παιδιά κάθε Παρασκευή:

.....
.....

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Η Λέι σε συμβουλεύει τι να κάνεις κάθε Παρασκευή:

.....
.....

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Η Λέι μάς συμβουλεύει τι να κάνουμε κάθε Παρασκευή:

.....
.....

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Η Λέι σε διατάζει τι να κάνεις κάθε Παρασκευή:

.....
.....

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Η Λέι μάς διατάζει τι να κάνουμε κάθε Παρασκευή:

.....
.....

Έγκλιση: Πρόσωπο: Αριθμός:.....

Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2021: Ο πλανήτης σε κίνδυνο

της **Νατάσας Παυλοπούλου**

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 5 Ιουνίου, για να υπενθυμίσει στους ανθρώπους ότι δεν ζουν μόνοι σε αυτόν τον πλανήτη. Υπάρχει ένα τεράστιο βιολογικό οικοσύστημα και τα ανθρώπινα όντα επιβιώνουν εξαιτίας αυτού.

Η εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού (Covid-19) υπενθύμισε, με τον πλέον δραματικό τρόπο, πόσο καταστροφικές είναι οι συνέπειες της απώλειας του οικοσυστήματος, της διατάραξης της βιοποικιλότητας και των παρεμβάσεων του ανθρώπου στο περιβάλλον.

Η συνεχής υποβάθμιση και καταστροφή των φυσικών οικοτόπων, η διαρκώς αυξανόμενη αστικοποίηση, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων, δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για την εξάπλωση ιών, όπως είναι οι κορωνοϊοί, προειδοποιούν οι επιστήμονες.

Η πανδημία του κορωνοϊού (Covid-19) δεν θα είναι η τελευταία. Οι προσπάθειες των ειδικών να αποτρέψουν μία ανάλογη καταστροφή στο μέλλον είναι «καταδικασμένες σε αποτυχία», αν η ανθρωπότητα δεν αντιμετωπίσει δραστικά την κλιματική αλλαγή.

Στόχος η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος είναι αφιερωμένη το 2021 στα οικοσυστήματα και σηματοδοτεί την έναρξη της δεκαετίας δράσης των **Ηνωμένων Εθνών**, μιας παγκόσμιας «πράσινης αποστολής» που θα «τρέχει» ως το 2030.

Πρόκειται για μία παγκόσμια πρωτοβουλία για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, από τις κορυφές των βουνών μέχρι τα βάθη της θάλασσας. Η χώρα-οικοδεσπότης για το 2021 ήταν το Πακιστάν, ενώ το σύνθημα είναι: «Ξανασκέφτομαι. Αναδημιουργώ. Αποκαθιστώ». Το 2020, η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος διοργανώθηκε από την Κολομβία, σε συνεργασία με τη Γερμανία. Το θέμα της ήταν η διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος θεσπίστηκε το 1972 από τον **Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)** στη Στοκχόλμη, με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα που αποτελούν **κυρίαρχη απειλή για το περιβάλλον**. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι απειλές αυτές έχουν πολλαπλασιαστεί. Κάθε χρόνο, η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος τιμάται, σε όλο τον κόσμο, από εκατομμύρια ανθρώπους, οργανισμούς, φορείς και περιβαλλοντικές οργανώσεις που μοιράζονται εμπειρίες, προκλήσεις και αναζητούν λύσεις για ένα βιώσιμο μέλλον.

Πηγή: <https://www.newsbomb.gr/kosmos/story/1201978/pagkosmia-hmera-perivallontos-o-planitis-ekpempei-sima-kindynoy-deite-to-infographic-toy-newsbomb> (διασκευή)

100.000.000 km² δασών
έκταση

χάνει κάθε χρόνο ο πλανήτης
ίση με την Κορέα

Πάνω από
700.000.000 εκστ.
άνθρωποι

θα μεταναστεύσουν έως το 2050
λόγω της κλιματικής αλλαγής

0,5-2°C ΜΕΙΩΝΟΥΝ

τη θερμοκρασία το καλοκαίρι
τα δέντρα στους δρόμους

1/3 του
πόσιμου
νερού

στις μεγαλουπόλεις
του κόσμου προέρ-
χεται από δάση

2 δισ.
άνθρωποι

στον κόσμο
εξαρτούν άμεσα
την επιβίωσή τους
από την γεωργία

40%

του
παγκόσμιου
πληθυσμού
επηρεάζει η
υποβάθμιση
του οικο-
συστήματος

30%

των οικο-
συστημάτων
γλυκού
νερού
έχουν
εξαφανιστεί
από το 1970

60%

των
πληθυσμών
ψαριών
είναι στο
όριο
της υπερ-
αλίευσης

39%

μειώθηκαν
τα
τελευταία
40 χρόνια
τα
θαλάσσια
είδη

Οι 5 μεγαλύτεροι κίνδυνοι παγκοσμίως
είναι περιβαλλοντικοί (Παγκόσμια Έκθεση Κινδύνων 2020)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 4

Να διαβάσεις το κείμενο: «Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2021: Ο πλανήτης σε κίνδυνο» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να γράψεις το κύριο νόημα του κειμένου:

.....
.....
.....

2. Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος για το 2020 είχε σχέση με:

A. τη βιοποικιλότητα B. τα πλαστικά Γ. τα οικοσυστήματα Δ. τον αέρα

3. Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος για το 2021 είχε σχέση με:

A. τη βιοποικιλότητα B. τα πλαστικά Γ. τα οικοσυστήματα Δ. τον αέρα

4. Μέχρι το 2050, αναμένεται να μεταναστεύσουν 700 εκατομμύρια άνθρωποι εξαιτίας:

A. των πολέμων B. της κλιματικής αλλαγής Γ. της φτώχειας Δ. των πανδημιών

5. Ποιες συνθήκες ευνοούν την εξάπλωση των ιών, σύμφωνα με τους επιστήμονες;

.....
.....
.....

6. Γιατί ο ΟΗΕ θέσπισε την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος το 1972; Σήμερα, 50 χρόνια μετά, είναι σημαντική η απόφαση αυτή, σύμφωνα με το κείμενο;

.....
.....
.....

7. Αν είχες την ευκαιρία να προτείνεις το θέμα για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2022, ποιο θα ήταν; Να δικαιολογήσεις την εισήγησή σου. Ποιο θα ήταν το σύνθημά σου;

.....
.....
.....
.....

8. Το κείμενο είναι πολυτροπικό; Ναι ή όχι; Να δικαιολογήσεις την άποψή σου.

.....
.....
.....

9. Να απαντήσεις τις παρακάτω ερωτήσεις:

Το κείμενο αυτό είναι ενδιαφέρον για σένα; Να δικαιολογήσεις την άποψή σου.

.....
.....
.....

Ποια άτομα θα ενδιαφέρονταν πιο πολύ να διαβάσουν το κείμενο; Γιατί νομίζεις;

.....
.....

Χρειάζεται να έχει κάποιος ειδικές γνώσεις, για να κατανοήσει το κείμενο; Να δικαιολογήσεις αναλυτικά την απάντησή σου.

.....
.....
.....

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ! Μόλις αξιολόγησες το κείμενο από τη δική σου οπτική!

10. Στο πληροφοριογράφημα πολλές πληροφορίες γράφονται με αριθμούς, αντί ολογράφως (με γράμματα). Γιατί συμβαίνει, άραγε, αυτό;

.....
.....

11. Να γράψεις ολογράφως τις πληροφορίες από το κείμενο, που έχουν σχέση με τα θέματα που αναγράφονται στην αριστερή στήλη, όπως το παράδειγμα:

μετανάστευση	Λόγω της κλιματικής αλλαγής, <u>εφτακόσια εκατομμύρια (700 000 000)</u> άνθρωποι θα μεταναστεύσουν ως το 2050.
οικοσυστήματα γλυκού νερού
υποβάθμιση οικοσυστήματος
υπεραλίευση
θαλάσσια είδη

12. Στο κείμενο χρησιμοποιούνται πολλές σύνθετες λέξεις. Αφού εντοπίσεις τέσσερις τέτοιες λέξεις, να τις αναλύσεις στα συνθετικά τους, όπως το παράδειγμα:

οικοσύστημα: οίκος + σύστημα

..... : +

..... : +

..... : +

..... : +

ΚΕΙΜΕΝΟ 5

Τα απορρίμματα του κορωνοϊού απειλούν τη θαλάσσια ζωή

Γάντια και μάσκες στη Μεσόγειο

ΤΑ ΝΕΑ 10 Ιουνίου 2020

Οι περιβαλλοντολόγοι προειδοποιούν ότι μεγάλες ποσότητες масκών και γαντιών μιας χρήσης καταλήγουν στις θάλασσες του πλανήτη

Η πανδημία του κορωνοϊού ενδέχεται να αυξήσει τη θαλάσσια ρύπανση προειδοποιούν οι περιβαλλοντολόγοι, αυξάνοντας τα πλαστικά απόβλητα που ήδη απειλούν τη θαλάσσια ζωή, καθώς χρησιμοποιημένες μάσκες μιας χρήσης και γάντια έχουν βρεθεί να επιπλέουν στην ακροθαλασσιά.

Η γαλλική περιβαλλοντική μη κυβερνητική οργάνωση «**Επιχείρηση Καθαρή Θάλασσα**», οι δραστηριότητες της οποίας συμπεριλαμβάνουν τη συλλογή απορριμμάτων από παραλίες, κατά μήκος της Κυανής Ακτής, εξέπεμψε σήμα κινδύνου.

Οι δύτες ανακάλυψαν αυτό που ο Τζόφρεϊ Πελτιέ, εκπρόσωπος της οργάνωσης, χαρακτήρισε «**μόλυνση του κορωνοϊού**». Δεκάδες γάντια, μάσκες και άδεια μπουκαλάκια αντισηπτικού έπλεαν κάτω από τα κύματα της Μεσογείου, στο πλάι των συνηθισμένων σκουπιδιών, όπως είναι τα ποτήρια μιας χρήσης και τα αλουμινένια κουτάκια.

«Οι ποσότητες масκών και γαντιών που βρέθηκαν δεν ήταν τεράστιες», σημειώνει ο Πελτιέ. Όμως ανησυχεί ότι η ανακάλυψη παραπέμπει σε ένα νέο είδος ρύπανσης, το οποίο αναμένεται να γιγαντωθεί, καθώς εκατομμύρια άνθρωποι από όλο τον κόσμο κάνουν χρήση πλαστικών μιας χρήσης, για να προστατευθούν από τον νέο ιό.

Το πλαστικό δεν είναι η λύση

Μόνο στη Γαλλία, οι αρχές έχουν παραγγείλει δύο δισεκατομμύρια μάσκες μιας χρήσης, αναφέρει ο Λωράν Λομπάρ, ιδρυτής της οργάνωσης. «Αυτές τις μάσκες δεν τις είχαμε για καιρό και θα είναι δισεκατομμύρια. Γι' αυτό και συνιστώ προσοχή, πρόκειται για την αρχή ενός νέου είδους μόλυνσης», τόνισε ο Λομπάρ. «Γνωρίζοντας αυτό, σύντομα υπάρχει κίνδυνος στη Μεσόγειο να υπάρχουν περισσότερες μάσκες παρά μέδουσες», έγραψε στα κοινωνικά δίκτυα, πλάι σε ένα βίντεο κατάδυσης που απεικόνιζε μάσκες μπλεγμένες σε φύκια και λασπωμένα γάντια στη θάλασσα.

Η οργάνωση ελπίζει πως αυτές οι εικόνες θα κάνουν τους ανθρώπους να προτιμήσουν τις επαναχρησιμοποιούμενες μάσκες και να εγκαταλείψουν τη χρήση γαντιών, προτιμώντας να πλένουν συχνότερα τα χέρια τους. «Έχουμε πολλές εναλλακτικές. Το μήνυμά μας είναι ότι το πλαστικό δεν είναι η λύση στην προστασία μας από τον κορωνοϊό», ανέφερε ο Πελλιέ.

Τα χρόνια που προηγήθηκαν της πανδημίας, οι περιβαλλοντολόγοι έχουν προειδοποιήσει για τους κινδύνους που προκαλεί στους ωκεανούς και τη θαλάσσια ζωή η γιγαντιαία διασάσεων πλαστική ρύπανση. Έως και 13 εκατομμύρια τόνοι πλαστικού καταλήγουν κάθε χρόνο στους ωκεανούς, σύμφωνα με εκτίμηση της WWF, του περιβαλλοντικού οργανισμού του ΟΗΕ, για το 2018. Κάθε χρόνο, 750 000 τόνοι πλαστικού κολυμπούν στη Μεσόγειο. Μια ποσότητα που η WWF έχει χαρακτηρίσει αντίστοιχη με το πέταγμα 33 800 πλαστικών μπουκαλιών στη θάλασσα κάθε λεπτό.

Οι αριθμοί απειλούν να αυξηθούν σημαντικά, καθώς οι χώρες ανά τον κόσμο μάχονται να ελέγξουν τον κορωνοϊό. Οι μάσκες συχνά περιέχουν πλαστικό, τονίζει ο Ερίκ Ποζέτ, ένας Γάλλος πολιτικός που δραστηριοποιείται στην περιοχή της Κυανής Ακτής.

«Με διάρκεια ζωής 450 χρόνων, αυτές οι μάσκες είναι μια οικολογική ωρολογιακή βόμβα, αν λάβουμε υπόψη μας τις μακροπρόθεσμες περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους στον πλανήτη μας», έγραψε σε επιστολή του στον Εμμανουέλ Μακρόν, καλώντας τον Γάλλο πρόεδρο να κάνει περισσότερα, για να αντιμετωπίσει τις περιβαλλοντικές συνέπειες των μασκών μιας χρήσης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 5

Να διαβάσεις το κείμενο: «Τα απορρίμματα του κορωνοϊού απειλούν τη θαλάσσια ζωή» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να συμπληρώσεις τα παρακάτω για το συγκεκριμένο κείμενο:

<p>Τα τρία σημαντικότερα στοιχεία του κειμένου:</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p>	<p>Σχέδιο για το κείμενο</p>	<p>Η κεντρική ιδέα του κειμένου:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Το πιο ενδιαφέρον πράγμα που έμαθα από το κείμενο:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Η γνώμη μου για το θέμα του κειμένου:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	

2. Να αντλήσεις και να γράψεις πληροφορίες από το κείμενο, οι οποίες να περιλαμβάνονται:

-σε μία απλή πρόταση (ένα υποκείμενο και ένα αντικείμενο ή κατηγορούμενο)

.....

-σε μία σύνθετη πρόταση (πρόταση που έχει περισσότερο από ένα υποκείμενο, ένα αντικείμενο ή ένα κατηγορούμενο)

.....

-σε μία επαυξημένη πρόταση (πρόταση που εκτός από υποκείμενο, αντικείμενο ή κατηγορούμενο, να περιέχει και προσδιορισμούς)

.....

3. Να γράψεις, με δικά σου λόγια, το νόημα της ακόλουθης πρότασης:

Οι δύτες ανακάλυψαν αυτό που ο Τζόφρεϊ Πελτιέ, εκπρόσωπος της οργάνωσης, χαρακτήρισε «μόλυνση του κορωνοϊού».

.....
.....
.....

4. Στα ΚΕΙΜΕΝΑ 1, 2, 3, 4, 5, τα ρήματα χρησιμοποιούνται είτε στην ενεργητική είτε στην παθητική σύνταξη. Αφού αναγνωρίσεις τη σύνταξη των παρακάτω προτάσεων, να τις μετατρέψεις από ενεργητική σε παθητική σύνταξη και αντίστροφα:

Τα απορρίμματα του κορωνοϊού απειλούν τη θαλάσσια ζωή.

.....

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος θεσπίστηκε από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών

.....

Ο Φερρέιρα δημιούργησε έναν μαγνήτη για τα πλαστικά.

.....

Ο πλανήτης μαστίζεται από την κλιματική αλλαγή.

.....

Πώς αξιολογείς το νόημα των προτάσεων, με κριτήριο τις αλλαγές που έκανες; Παραμένει το ίδιο; Αν όχι, πώς και σε τι διαφέρουν;

.....
.....
.....
.....

5. Από τα ΚΕΙΜΕΝΑ 1, 2, 3, 4, 5, που μελέτησες μέχρι τώρα, να εντοπίσεις και να γράψεις μία πρόταση σε ενεργητική και μία σε παθητική σύνταξη:

Πρόταση σε ενεργητική σύνταξη:

.....

Πρόταση σε παθητική σύνταξη:

.....

6. Να δημιουργήσεις κατάλογο λέξεων με ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα, μετοχές και επιρρήματα από το κείμενο: «Τα απορρίμματα του κορωνοϊού απειλούν τη θαλάσσια ζωή»:

ουσιαστικά	ρήματα	επίθετα	μετοχές	επιρρήματα

7. Να συνδέσεις τις φράσεις-λέξεις στις αγκύλες, με αυτές των παρενθέσεων, για να σχηματίσεις:

[θάλασσα, πλαστικές σακούλες, ψάρια, καταπίνουν, πεθαίνουν]

μία αιτιολογική πρόταση (γιατί, διότι, επειδή, αφού, καθώς, μια και, μια που)

.....
.....

μία αποτελεσματική πρόταση (με αποτέλεσμα να, ως αποτέλεσμα, ώσπου να, που)

.....
.....

[καυσαέρια, ρύπανση, κλιματική αλλαγή, καταστρέφουμε τον πλανήτη]

μία αιτιολογική πρόταση (γιατί, διότι, επειδή, αφού, καθώς, μια και, μια που)

.....
.....

μία αποτελεσματική πρόταση (με αποτέλεσμα να, ως αποτέλεσμα, ώσπου να, που)

.....
.....

Γράφουμε συμβουλές!

ΣΩΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ!

Τα παιδιά και οι νέοι/νέες σε όλο τον κόσμο προσπαθούν να πείσουν τους «μεγάλους της Γης» ότι ο πλανήτης μας εκπέμπει σήμα κινδύνου και πρέπει να δράσουν.

Με βάση τους παρακάτω κινδύνους, να προτείνεις τι πρέπει να κάνουν οι «μεγάλοι της Γης», με τη χρήση δευτέρου πληθυντικού προσώπου, στην υποτακτική. Να αρχίσεις με μία εισαγωγή και να τελειώσεις με έναν επίλογο.

Για κάθε κίνδυνο, να ζωγραφίσεις και μία σχετική εικόνα.

.....

.....

.....

1.

ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

.....

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

.....

.....

.....

.....

3.

ΡΥΠΑΝΣΗ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.

ΜΕΙΩΣΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.

.....

.....

.....

.....

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ-ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

.....

.....

.....

.....

6.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΝΕΡΟΥ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7.

.....

.....

.....

.....

ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ

.....

.....

.....

.....

8.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

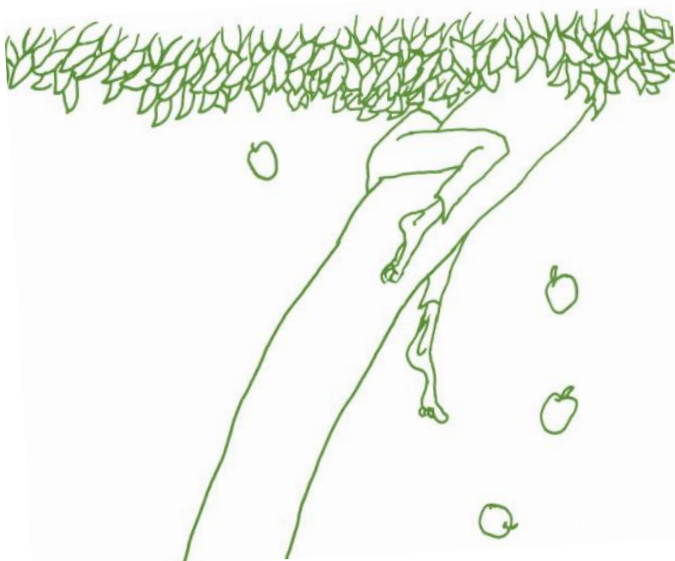
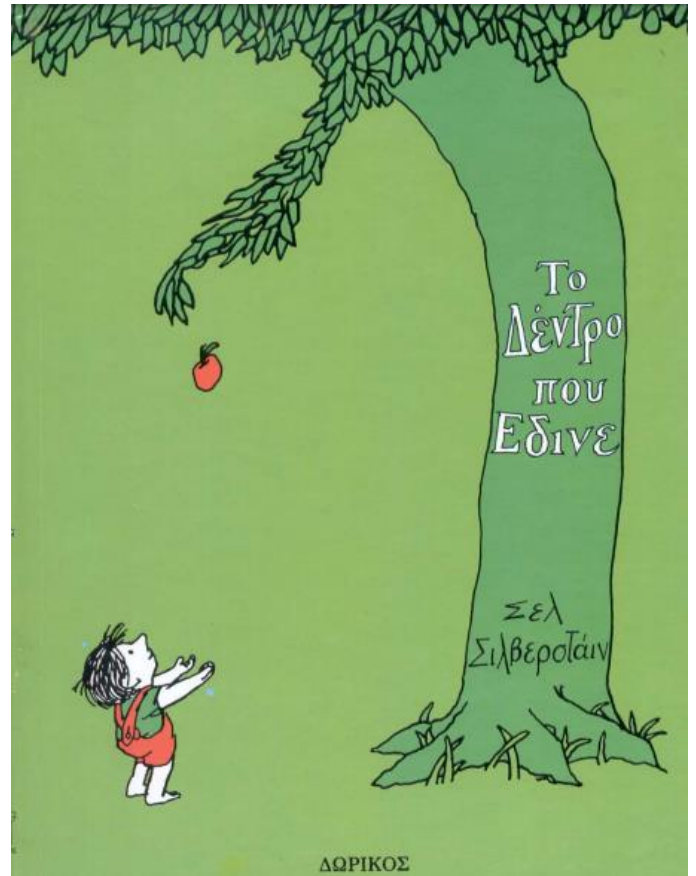
.....

Το δέντρο που έδινε

Σελ Σιλβερστάιν
Μετάφραση: Χάιδω Σκαπεντζή

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν μια μηλιά... και αγαπούσε ένα αγοράκι. Και κάθε μέρα το αγοράκι πήγαινε και μάζευε τα φύλλα της μηλιάς και τα έπλεκε στεφάνι κι έπαιζε τον βασιλιά του δάσους. Σκαρφάλωνε στον κορμό της κι έκανε κούνια στα κλαδιά της κι έτρωγε μήλα. Παίζανε και κρυφτό. Κι όταν το αγόρι κουραζόταν, αποκοιμιόταν στον ίσκιο της. Και το αγόρι αγαπούσε τη μηλιά... πάρα πολύ. Κι η μηλιά ήταν ευτυχισμένη. Μα πέρασαν τα χρόνια. Και το αγόρι μεγάλωσε. Και πολλές φορές η μηλιά έμενε μοναχή.

Τότε μια μέρα, το αγόρι πήγε στη μηλιά κι η μηλιά είπε: «Έλα αγόρι, έλα να σκαρφαλώσεις στον κορμό μου και να κάνεις κούνια στα κλαδιά μου, να φας μήλα και να παίξεις στον ίσκιο μου αποκάτω και να 'σαι ευτυχισμένο». «Είμαι μεγάλος πια για να σκαρφαλώνω και να παίζω», είπε το αγόρι. «Θέλω ν' αγοράσω πράγματα και να καλοπεράσω. Θέλω λεφτά. Μπορείς να μου δώσεις λεφτά;». «Λυπάμαι», είπε η μηλιά, «μα εγώ δεν έχω λεφτά. Έχω μονάχα φύλλα και μήλα. Πάρε τα μήλα μου, αγόρι, και πούλησέ τα στην πόλη. Έτσι θα 'χεις λεφτά και θα 'σαι ευτυχισμένο». Και τότε το αγόρι σκαρφάλωσε στη μηλιά, μάζεψε τα μήλα της και τα πήρε μαζί του.

Κι η μηλιά ήταν ευτυχισμένη.

Μα το αγόρι έκανε πολύ καιρό να ξαναφανεί... και η μηλιά ήταν λυπημένη. Όσπου μια μέρα, το αγόρι ξαναγύρισε κι η μηλιά τρεμούλιασε απ' τη χαρά της κι είπε: «Έλα αγόρι, έλα να σκαρφαλώσεις στον κορμό μου και να κάνεις κούνια στα κλαδιά μου και να 'σαι ευτυχισμένο». «Δεν έχω πια χρόνο να σκαρφαλώνω», είπε το αγόρι. «Θέλω ένα σπίτι που να δίνει ζεστασιά», είπε. «Θέλω γυναίκα και παιδιά και γι' αυτό χρειάζομαι ένα σπίτι. «Μπορείς να μου δώσεις ένα σπίτι;».

«Εγώ δεν έχω σπίτι», είπε η μηλιά. «Σπίτι μου είναι το δάσος, μα μπορείς να κόψεις τα κλαδιά μου και να χτίσεις ένα σπίτι. Τότε θα 'σαι ευτυχισμένος». Κι έτσι το αγόρι έκοψε τα κλαδιά της και τα πήρε μαζί του για να χτίσει το σπίτι του.

Κι η μηλιά ήταν ευτυχισμένη.

Μα το αγόρι έκανε πολύ καιρό να ξαναφανεί. Κι όταν γύρισε η μηλιά ήταν τόσο ευτυχισμένη που ούτε να μιλήσει καλά-καλά δεν μπορούσε. «Έλα, αγόρι», ψιθύρισε, «έλα να παίξεις». «Είμαι πια πολύ γέρος και πολύ λυπημένος για να παίζω», είπε το αγόρι. «Θέλω μια βάρκα να με πάρει μακριά. Μπορείς να μου δώσεις μια βάρκα;». «Κόψε τον κορμό μου και φτιάξε μια βάρκα», είπε η μηλιά. «Έτσι θα μπορέσεις να φύγεις μακριά... και να 'σαι ευτυχισμένο». Και τότε το αγόρι έκοψε τον κορμό της, έφτιαξε μια βάρκα κι έφυγε μακριά. Κι η μηλιά ήταν ευτυχισμένη... μα όχι πραγματικά...

Κι ύστερα από πολύ καιρό το αγόρι ξαναγύρισε. «Λυπάμαι, αγόρι», είπε η μηλιά, «μα δε μου απόμεινε τίποτα πια για να σου δώσω... Δεν έχω μήλα». «Τα δόντια μου δεν είναι πια για μήλα», είπε το αγόρι. «Δεν έχω κλαδιά», είπε η μηλιά. «Δεν μπορείς να κάνεις κούνια...». «Είμαι πολύ γέρος πια για να κάνω κούνια», είπε το αγόρι. «Δεν έχω κορμό», είπε η μηλιά. «Δεν μπορείς να σκαρφαλώσεις...». «Είμαι πολύ κουρασμένος πια για να σκαρφαλώνω», είπε το αγόρι. «Λυπάμαι», αναστέναξε η μηλιά. «Μακάρι να μπορούσα να σου δώσω κάτι... μα δε μου απόμεινε τίποτα πια. Δεν είμαι παρά ένα γέρικο κούτσουρο. Λυπάμαι...». «Δε θέλω και πολλά τώρα πια», είπε το αγόρι, «μονάχα ένα ήσυχο μέρος να κάτσω και να ξαποστάσω. Είμαι πολύ κουρασμένος». «Τότε», είπε η μηλιά κι ίσιωσε τον κορμό της, «τότε, ένα γέρικο κούτσουρο είναι ό,τι πρέπει να κάτσεις και να ξαποστάσεις».

«Έλα, αγόρι, κάτσε. Κάτσε και ξεκουράσου». Και το αγόρι έκατσε και ξεκουράστηκε. Κι η μηλιά ήταν ευτυχισμένη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 6

Να διαβάσεις το κείμενο: «Το δέντρο που έδινε» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να σημειώσεις τον βασικό κειμενικό τύπο και το κειμενικό είδος του κειμένου:

Κειμενικός τύπος: Κειμενικό είδος:

2. Πώς περνούσαν στην αρχή το αγόρι και η μηλιά;

.....
.....
.....

3. Τι έδωσε η μηλιά στο αγόρι, όταν της ζήτησε λεφτά;

.....
.....

4. Όταν έφτασε η στιγμή το αγόρι να φτιάξει σπίτι, τι του πρόσφερε η μηλιά;

.....
.....

5. Όταν το αγόρι μεγάλωσε πολύ, ζήτησε από τη μηλιά μία βάρκα. Για να φτιάξει μία βάρκα, η μηλιά του είπε να κόψει:

A. τα φύλλα της B. τα κλαδιά της Γ. τις ρίζες της Δ. τον κορμό της

6. Τι έγινε στο τέλος της ιστορίας; Γιατί, κατά τη δική σου άποψη;

.....
.....
.....
.....

7. Όταν το δέντρο μιλά, στο κείμενο έχουμε χρήση:

A. μεταφοράς B. παρομοίωσης Γ. προσωποποίησης Δ. κυριολεξίας

8. Πώς κρίνεις τον τρόπο που συμπεριφέρθηκε το αγόρι στη μηλιά, καθώς μεγάλωνε; Να δικαιολογήσεις την άποψή σου.

.....
.....
.....

9. Ποια είναι η κεντρική ιδέα του κειμένου;

.....
.....
.....

10. Στο κείμενο χρησιμοποιείται συχνά ο ευθύς λόγος. Γιατί, άραγε;

.....
.....
.....

Να μετατρέψεις τις ακόλουθες προτάσεις από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο:

«Είμαι μεγάλος πια για να σκαρφαλώνω και να παίζω», είπε το αγόρι.

.....
.....

«Κόψε τον κορμό μου και φτιάξε μια βάρκα», είπε η μηλιά.

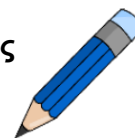
.....
.....

Με βάση τις παραπάνω αλλαγές, να εξηγήσεις με δικά σου λόγια τι αλλάζει από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο:

.....
.....
.....

11. Ο ευθύς λόγος χρησιμοποιείται αρκετά και στο κείμενο «Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή». Υπάρχουν, όμως, κάποιες διαφορές σε σχέση με τη χρήση του στο κείμενο «Το δέντρο που έδινε». Να δώσεις τη δική σου εξήγηση:

.....
.....
.....
.....
.....

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
panoskonstantopoulos@gmail.com

Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΦΛΕΓΕΤΑΙ

Η κλιματική αλλαγή σε συνάρτηση με την ανθρώπινη αμέλεια πλήττει έντονα τη Μεσόγειο και θα συνεχίσει καταστροφικά και στο μέλλον. Η αύξηση της θερμοκρασίας οδηγεί σε μεγαλύτερα κύματα ζέστης τα οποία με τη σειρά τους προξενούν σφοδρότερες πυρκαγιές. Οι χώρες που επηρεάζονται άμεσα είναι οι Πορτογαλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία και Τουρκία.

των δασικών εκτάσεων της Μεσογείου χάνεται από πυρκαγιές

56.000

περιστατικά πυρκαγιών ξεσπούν κάθε χρόνο στη Μεσόγειο

των καμένων εκτάσεων της Ευρώπης καταγράφεται στη Μεσόγειο

3.750.000

στρέμματα δασικών εκτάσεων καίγονται κάθε χρόνο

9

εκατ. στρέμματα κάηκαν στη Μεσόγειο το 2019

έκταση ίση με την Κύπρο

96%

των πυρκαγιών της Μεσογείου προκαλούνται από τον άνθρωπο

40% αμέλεια

26% πρόθεση

34% άλλη αιτία

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΑΠΟ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ πολίτες και πυροσβέστες

2000-2016

488

2017-2018*

*μόνο σε Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα

225

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ δισ. €

5

υπολογίζεται για πυρκαγιές μόνο σε Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία

3

το κόστος από τις δασικές πυρκαγιές στη Μεσόγειο

2

το κόστος διαχείρισης των πυρκαγιών

Πηγή: Έθνος.
<https://www.ethnos.gr/kosmos/55393-klimatiki-allagi-i-mesogeios-flegetai>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 7

Να διαβάσεις το κείμενο: «Η Μεσόγειος φλέγεται» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Ποιες είναι οι βασικές αιτίες καταστροφής που αφορούν τη Μεσόγειο Θάλασσα;

.....
.....

2. Τι είναι αυτό που προκαλεί πιο σφοδρές πυρκαγιές, σύμφωνα με το κείμενο;

.....
.....

3. Πόσα στρέμματα είναι, περίπου, η έκταση της Κύπρου;

- A. εννέα δισεκατομμύρια μέτρα
- B. εννέα εκατομμύρια στρέμματα
- Γ. εννέα εκατομμύρια μέτρα
- Δ. εννέα δισεκατομμύρια στρέμματα

4. Στη Μεσόγειο, κάθε χρόνο, ξεσπούν περίπου:

- A. 488 πυρκαγιές
- B. 56 000 πυρκαγιές
- Γ. 3 750 000 πυρκαγιές
- Δ. 9 εκατομμύρια πυρκαγιές

5. Στο κείμενο, αρκετές πληροφορίες γράφονται με αριθμούς, αντί ολογράφως. Γιατί συμβαίνει, άραγε, αυτό;

.....
.....

6. Να αντλήσεις και να γράψεις πληροφορίες από το κείμενο, οι οποίες να περιλαμβάνονται:

-σε μία απλή πρόταση (πρόταση με ένα υποκείμενο και ένα αντικείμενο ή ένα κατηγορούμενο)

.....

-σε μία σύνθετη πρόταση (πρόταση που έχει περισσότερο από ένα υποκείμενο, ένα αντικείμενο ή ένα κατηγορούμενο)

.....

-σε μία επαυξημένη πρόταση (πρόταση που εκτός από υποκείμενο, αντικείμενο ή κατηγορούμενο, να περιέχει και προσδιορισμούς)

.....

7. Να συμπληρώσεις τα κενά με το αριθμητικό επίθετο, σύμφωνα με τον αριθμό, όπως το παράδειγμα.

900 εννιακόσια ευρώ

800 πλακάτ

9 Πόλεις

15 μήνες

1 ημέρα

7 εβδομάδες

300 διαδηλωτές

213 μέτρα

12 χιλιόμετρα

44 χιλιάδες

8. Να γράψεις τα παρακάτω αριθμητικά (απόλυτα και τακτικά) επίθετα, σύμφωνα με τον αριθμό, όπως το παράδειγμα:

Αριθμοί	Απόλυτα Αριθμητικά	Τακτικά Αριθμητικά
13	δεκατρία	δέκατος τρίτος
29		
100		
52		
521		
1000		
84		
33		
90		
11		
500		

9. Να μεταφέρεις τα ρήματα της πρότασης που ακολουθεί, σε όλους τους χρόνους:

Ενεστώτας: Το κλίμα αλλάζει και οι θερμοκρασίες αυξάνονται.
Παρακείμενος:
Αόριστος:
Παρατατικός:
Υπερσυντέλικος:
Συνοπτικός Μέλλοντας:
Εξακολουθητικός Μέλλοντας:
Συντελεσμένος Μέλλοντας:

Η πιο καταστροφική πυρκαγιά στην ιστορία της Κύπρου

Η ανακοίνωση του Τμήματος Δασών σε σχέση με την καταστροφική πυρκαγιά

Δευτέρα 5 Ιουλίου 2021

Ο τραγικός απολογισμός

Το Τμήμα Δασών, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, ανακοίνωσε ότι η πυρκαγιά που εκδηλώθηκε το Σάββατο 3 Ιουλίου 2021 και ώρα 13:50, στην κοινότητα Αρακαπά, και επεκτάθηκε στις κοινότητες Επταγώνιας, Ακαπνού, Οράς, Μελίνης, Συκόπετρας, Οδού, Αγίων Βαβασινιάς και Βαβασινιάς, τέθηκε υπό πλήρη έλεγχο τη Δευτέρα 5 Ιουλίου 2021, η ώρα 08:00.

Από την πυρκαγιά κάηκε έκταση περίπου 55 τετραγωνικών χιλιομέτρων, καλυμμένη με δασική βλάστηση και γεωργικές καλλιέργειες. Από την πυρκαγιά καταστράφηκαν κατοικίες και άλλες ιδιωτικές περιουσίες. Λόγω της πυρκαγιάς, έχασαν την ζωή τους 4 άτομα πλησίον της κοινότητας Οδού.

Για την κατάσβεση της πυρκαγιάς επιχείρησαν πέραν των 600 ατόμων του Τμήματος Δασών, της Αστυνομίας, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, της Πολιτικής Άμυνας, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, των Επαρχιακών Διοικήσεων Λεμεσού και Λάρνακας, της Εθνικής Φρουράς, των Κοινοτικών Συμβουλίων, καθώς και εθελοντές. Απασχολήθηκαν πέραν των 70 πυροσβεστικών οχημάτων, 14 προωθητές γαίων, καθώς επίσης και αριθμός γεωργικών ελκυστήρων, εκσκαφών και βυτιοφόρων. Η καμένη περιοχή χαρτογραφήθηκε από μη επανδρωμένο αεροσκάφος (drone) της Εθνικής Φρουράς, με στόχο τον εντοπισμό των ενεργών εστιών φωτιάς και τον σχεδιασμό των επιχειρήσεων κατάσβεσης.

Λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης, ζητήθηκε βοήθεια για αποστολή πτητικών μέσων από το εξωτερικό. Επιχείρησαν συνολικά 11 πτητικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των 2 ελικοπτέρων από τις Βρετανικές Βάσεις, 2 αεροπλάνα τύπου Canadair από την Ελλάδα και 2 αεροπλάνα τύπου Air Tractor από το Ισραήλ.

Συγκινητική κινητοποίηση εθελοντών για διάσωση ζώων από τη φωτιά

Νατάσα Χριστοφόρου 6 Ιουλίου 2021

Όλες οι πτυχές της τραγωδίας που διέγραψε η πορεία της φωτιάς τον Ιούλιο στις ορεινές περιοχές Λάρνακας και Λεμεσού είναι τραγικές... Μία από αυτές είναι ο θλιβερός απολογισμός των χιλιάδων νεκρών ζώων, που βρήκαν φρικτό θάνατο από τον πύρινο εφιάλτη. Δεκάδες χιλιάδες κοτόπουλα, εκατοντάδες γάτες, πρόβατα, σκύλοι, άλογα και άγρια ζώα, βρέθηκαν απανθρακωμένα, σύμφωνα με τον συγκλονιστικό απολογισμό των φιλοζωικών οργανώσεων.

Συγκινητική ήταν η ανταπόκριση και η κινητοποίηση φιλοζωικών οργανώσεων, καταφυγίων, κτηνιάτρων και εθελοντών, που διέσωσαν εκατοντάδες άλλα ζώα και τα μετέφεραν σε καταφύγια στη Λεμεσό και τη Λευκωσία.

Έβαζαν στο αυτοκίνητο ακόμη και πρόβατα

«Μεταφέρθηκαν μεγάλοι αριθμοί σκύλων και γάτων σε καταφύγια στη Λεμεσό», ανέφερε στον REPORTER ο Γιώργος Ζεβλάρης, εθελοντής διασώστης, μέλος φιλοζωικής οργάνωσης. Οι εθελοντές έσπαζαν κλουβιά την ώρα της φωτιάς και έβγαζαν από μέσα ζώα, τα οποία έβαζαν στο αυτοκίνητό τους. «Έβρισκαν στον δρόμο σκύλους και γάτες και τα έπαιρναν. Σώθηκαν πάρα πολλά ζώα. Κάποιοι έβαλαν στα αυτοκίνητά τους ακόμη και πρόβατα, προκειμένου να τα σώσουν. Τα έβρισκαν στον δρόμο», είπε ο κύριος Ζεβλάρης. Όσα καταφύγια φιλοξενούσαν ζώα, ανέβαζαν φωτογραφίες στο διαδίκτυο προκειμένου να τα αναγνωρίσουν οι ιδιοκτήτες τους και να τα παραλάβουν.

Πηγή: REPORTER. <https://www.reporter.com.cy/police/article/831778/> (διασκευή)

Ο Σάββας βρέθηκε στην καμένη γη και είδε κάτι πολύ συγκινητικό

Ο Σάββας Ιακώβου, λίγες ημέρες μετά από την πυρκαγιά, φωτογράφησε τις πληγείσες περιοχές. Έστειλε στη διαδικτυακή εφημερίδα CITY αυτή τη φωτογραφία, από το χωριό Άγιοι Βαβασινιάς, με το παρακάτω μήνυμα:

Φωτογραφία: Σάββας Ιακώβου

Ήταν μια στιγμή πολύ συγκινητική για μένα και νιώθω πολύ τυχερός που βρισκόμουν εκεί και κατάφερα να την απαθανατίσω.

Ίσως αυτή η φωτογραφία ευαισθητοποιήσει τους συμπολίτες μας. Μέσα από αυτή τη φωτογραφία, μπορείς να καταλάβεις και να νιώσεις την απελπισία ενός πτηνού που αναζητεί τη φωλιά και την οικογένειά του.

Μια στιγμή που θα μείνει χαραγμένη για πάντα στη μνήμη μου και εύχομαι να μείνει και στη μνήμη όλων μας.

Σας στέλνω αυτή τη φωτογραφία και ίσως η κοινοποίησή της να μας δώσει ένα μάθημα.

Αιώνια η μνήμη στις αθώες ψυχές που χάθηκαν.

Πηγή: City Free Press. <https://city.sigmalive.com/article/2021/7/9/o-sabbas-bretheke-sten-kamene-ge-kai-eide-kati-polu-sugkinetiko> (διασκευή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 8

Να διαβάσεις τα κείμενα: «Η πιο καταστροφική πυρκαγιά στην ιστορία της Κύπρου» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να γράψεις το κύριο νόημα της ανακοίνωσης του Τμήματος Δασών για την πυρκαγιά:

.....

.....

.....

.....

2. Να γράψεις σε τι βοήθησε το μη επανδρωμένο αεροσκάφος της Εθνικής Φρουράς.

.....

.....

.....

3. Πώς έδρασε μεγάλος αριθμός εθελοντών την ώρα της πυρκαγιάς, αλλά και μετά;

.....

.....

.....

.....

.....

4. Σε ποιον χρόνο είναι, κυρίως, γραμμένο το κείμενο: «Συγκινητική κινητοποίηση εθελοντών για διάσωση ζώων από τη φωτιά»; Γιατί χρησιμοποιείται ο χρόνος αυτός;

.....

.....

Χρησιμοποιείται και κάποιος άλλος χρόνος στο κείμενο; Αν ναι, ποιος και γιατί ο χρόνος αυτός χρησιμοποιείται στα συγκεκριμένα σημεία του κειμένου;

.....

.....

.....

.....

5. Να μετατρέψεις την παράγραφο με υπότιτλο: «Έβαζαν στο αυτοκίνητο ακόμη και πρόβατα» στον ενεστώτα.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μετά την παραπάνω μετατροπή, τι έχει αλλάξει στη συγκεκριμένη παράγραφο του κειμένου;

.....
.....
.....

6. Να «διαβάσεις» τη φωτογραφία που έστειλε ο κύριος Σάββας Ιακώβου, χρησιμοποιώντας τις πέντε σου αισθήσεις και να γράψεις:

Τι βλέπεις;

.....

Τι ακούς;

.....

Τι αγγίζεις;

.....

Τι μυρίζεις;

.....

Τι γεύεις;

.....

7. Με βάση παραπάνω λέξεις και φράσεις για κάθε αίσθηση, να γράψεις πέντε διαφορετικές προτάσεις, που μπορούσαν να λειτουργήσουν ως λεζάντες στη συγκεκριμένη φωτογραφία:

.....

.....

.....

.....

.....

8. Ο Σάββας Ιακώβου, στο μήνυμα που συνοδεύει τη φωτογραφία του, έγραψε: «Ήταν μια στιγμή πολύ συγκινητική για μένα και νιώθω πολύ τυχερός που βρισκόμουν εκεί και κατάφερα να την απαθανατίσω». Γιατί νομίζεις εκφράστηκε με αυτόν τον τρόπο; Εσύ πώς θα ένιωθες στη θέση του;

.....

.....

.....

.....

9. Να συγκρίνεις, με την αξιοποίηση του παρακάτω πλέγματος, το ύφος των τριών κειμένων:

Κείμενο	Ύφος	Ποια στοιχεία στο κείμενο επηρεάζουν το ύφος του;
Η ανακοίνωση του Τμήματος Δασών σε σχέση με την καταστροφική πυρκαγιά		
Συγκινητική κινητοποίηση εθελοντών για διάσωση ζώων από τη φωτιά		
Ο Σάββας βρέθηκε στην καμένη γη και είδε κάτι πολύ συγκινητικό		

10. Να εντοπίσεις στα παραπάνω κείμενα τρεις σύνθετες λέξεις. Ακολούθως, να αναλύσεις την κάθε λέξη στα συνθετικά της:

..... :

..... :

..... :

11. Να γράψεις τα επίθετα, αναλόγως, στους άλλους δύο βαθμούς, περιφραστικά:

<p><u>Θετικός Βαθμός</u></p> <p>συγκλονιστικό</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		<p><u>Συγκριτικός Βαθμός</u></p> <p>.....</p> <p>πιο καταστροφική</p> <p>.....</p>		<p><u>Υπερθετικός Βαθμός</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>τα πιο μεγάλα</p>
--	---	---	--	--

12. Να γράψεις τα επίθετα, αναλόγως, στους άλλους δύο βαθμούς, μονολεκτικά:

<p><u>Θετικός Βαθμός</u></p> <p>τραγικές</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		<p><u>Συγκριτικός Βαθμός</u></p> <p>.....</p> <p>συγκινητικότερη</p> <p>.....</p>		<p><u>Υπερθετικός Βαθμός</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>θλιβερότατος</p>
---	---	--	--	---

ΚΕΙΜΕΝΟ 9

Απίστευτες εικόνες σε όλο τον κόσμο: Άγρια ζώα μέσα στις πόλεις!

4 Απριλίου 2020 Γιάννης Σκόκας

Ελέφαντες, ελάφια, πούμα, σπάνια θηλαστικά κι ένα σωρό ζώα κυκλοφορούσαν ελεύθερα, σε απίστευτα σημεία που μέχρι την περίοδο της καραντίνας δεν πλησίαζαν

Την άνοιξη του 2020, όλος ο πλανήτης βρισκόταν σε κατάσταση καραντίνας, λόγω του κορωνοϊού (COVID-19). Οι περισσότερες πόλεις δεν θύμιζαν σε τίποτα την συνηθισμένη εικόνα τους. Άδειοι και ήσυχοι δρόμοι παντού. Οι άνθρωποι κλείστηκαν στα σπίτια και τα αυτοκίνητα ήταν παρκαρισμένα. Και κάπως έτσι, άρχισαν να εμφανίζονται σε κεντρικά σημεία, ακόμη και μεγαλουπόλεων, παράξενα ζώα που μέχρι τότε δεν... τολμούσαν να εμφανιστούν, λόγω της κοσμοσυρροής και της ηχορύπανσης. Η άγρια φύση επιστρέφει και παίρνει πίσω αυτό που της ανήκει...

Ελάφια στο ανατολικό Λονδίνο

Έκπληκτοι κάτοικοι σε μια ήσυχη γειτονιά του ανατολικού Λονδίνου αντίκρισαν ένα χαριτωμένο κοπάδι από όμορφα ελάφια να περιπλανάται στους άδειους δρόμους! Στην περιοχή του Χάρολντ Χιλ, που βρίσκεται στα προάστια της αγγλικής πρωτεύουσας, υπάρχουν άγρια ελάφια επί αιώνες, ωστόσο είχαν να εμφανιστούν στους αστικούς δρόμους και σε κατοικημένες περιοχές, ανά κοπάδια, για δεκαετίες. Τα περίπου δεκαπέντε τολμηρά ελάφια περιπλανήθηκαν, έφαγαν πλούσιο γρασίδι και ξάπλωσαν...

Ψάχνοντας φαγητό στη Βαρκελώνη

Οι αγριόχοιροι, αφήνοντας τα γνωστά λημέρια τους στους ψηλούς λόφους της Βαρκελώνης, βρέθηκαν στη διάσημη πόλη της Καταλονίας, αναζητώντας φαγητό.

Κατσίκες αλωνίζουν στην πόλη

Ένα όμορφο κοπάδι από κατσίκες, άφησε τα όμορφα λιβάδια και τους αγρούς και περπατά στους άδειους και ήσυχους δρόμους στο Λάνταντνο της Ουαλίας, όπου έχει επιβληθεί καραντίνα, όπως και σε όλη τη Μεγάλη Βρετανία.

Χαμένο πούμα στο κέντρο του Σαντιάγο

Τρόμαξαν στη θέα ενός πούμα όσοι βρίσκονταν έξω από τα σπίτια τους, στο Σαντιάγο της Χιλής. Το άγριο θηλαστικό, που, επίσης, έμοιαζε τρομαγμένο και έξω από το φυσικό του περιβάλλον, περιηγήθηκε για αρκετή ώρα στην πόλη, αφού κανείς δεν τολμούσε να το πλησιάσει. Όταν, τελικά, πηδώντας πάνω από μια πέτρινη μάντρα εγκλωβίστηκε σε ένα σημείο, δίχως τρόπο διαφυγής, ειδικοί το νάρκωσαν και δύο ημέρες αργότερα το επέστρεψαν στο φυσικό του περιβάλλον, στους πρόποδες των Άνδεων.

Ελέφαντες... περιπολούν στην Ινδία

Την ώρα που η Ινδία βρέθηκε σε καραντίνα και ελάχιστοι άνθρωποι κυκλοφορούσαν στους δρόμους, τεράστιοι ελέφαντες ανέλαβαν να... περιπολούν τις πόλεις! Έστω κι αν κάποιες φορές οι συναντήσεις με τους ανθρώπους δεν είναι και τόσο ευχάριστες (για τους ανθρώπους)...

Είδος προς εξαφάνιση στην άσφαλο

Στους δρόμους μιας ινδικής πόλη θεάθηκε, επίσης, ένα σπάνιο θηλαστικό. Το Malabar Civet, όπως είναι η επιστημονική ονομασία του, θεωρείται είδος προς εξαφάνιση και εμφανίστηκε σε κεντρικό σημείο της Ινδίας για πρώτη φορά, μετά από δεκαετίες!

Γαζέλες στο Ντουμπάι

Ένα περίεργο θέαμα αντίκρυσαν κάτοικοι στο Ντουμπάι, όπου την περίοδο της καραντίνας, γαζέλες θεάθηκαν να διασχίζουν έναν άδειο δρόμο, που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν απροσπέλαστος.

Οικογένεια αγριογούρουνων στο Μπέργκαμο

Σε ένα προάστιο του Μπέργκαμο, μια περίεργη οικογένεια αγριογούρουνων έκανε την εμφάνισή της. Η μαμά βγήκε στον άδειο από αυτοκίνητα δρόμο και ακολούθησαν τα μικρά της...

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 9

Να διαβάσεις το κείμενο: «Απίστευτες εικόνες σε όλο τον κόσμο: Άγρια ζώα μέσα στις πόλεις!» και να προχωρήσεις στις δραστηριότητες που ακολουθούν:

1. Να γράψεις τρεις πληροφορίες που άντλησες από το κείμενο, δύο ενδιαφέροντα στοιχεία, κατά την άποψή σου, και μία απορία που εξακολουθείς να έχεις, σε σχέση με αυτό:

3 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΜΑΘΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1.
2.
3.

2 ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1.
2.

1 ΑΠΟΡΙΑ ΠΟΥ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΩ ΝΑ ΕΧΩ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1.

2. Να σημειώσεις το όνομα του ζώου και της πόλης, με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο κείμενο:

Πληροφορία

Το ζώο ήταν τρομαγμένο.

Εμφανίστηκαν οικογενειακώς στην πόλη.

Οι ειδικοί το επέστρεψαν στις Άνδεις.

Εμφανίστηκαν στους δρόμους, μετά από δεκαετίες.

Ζώο

Πόλη

.....
.....
.....
.....

3. Τι άλλαξε και άγρια ζώα μπήκαν στις πόλεις;

.....

.....

4. Από τα διάφορα άγρια ζώα που βρέθηκαν στις πόλεις, ποιο σου έκανε περισσότερο εντύπωση; Γιατί;

.....

.....

.....

5. Το κείμενο έχει ως εισαγωγή την παράγραφο: «Την άνοιξη του 2020 ... παίρνει πίσω αυτό που της ανήκει...». Να χρωματίσεις τα δομικά μέρη της παραγράφου αυτής, ως εξής: **θεματική πρόταση (πράσινο)** - **λεπτομέρειες (πορτοκαλί)**- **κατακλείδα (κόκκινο)**.

6. Στο κείμενο δεν υπάρχει επίλογος. Να προσθέσεις μία παράγραφο, ως επίλογο, με βάση όσα γράφονται στο υπόλοιπο κείμενο, αν ήσουν εσύ ο/η συγγραφέας, και να χρωματίσεις τα δομικά της μέρη, ως εξής: **θεματική πρόταση (πράσινο)** - **λεπτομέρειες (πορτοκαλί)**- **κατακλείδα (κόκκινο)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Προσπάθησε να γράψεις ξανά το απόσπασμα του κειμένου που αναφέρεται στο πούμα, αλλάζοντας όλα τα ρήματα, χωρίς, όμως, να αλλάξει το νόημά του:

.....

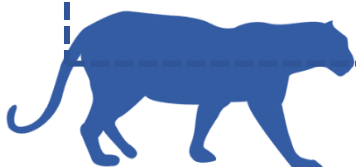
.....

.....

.....

.....

.....

8. Να εντοπίσεις τέσσερις σύνθετες λέξεις στο κείμενο και να τις αναλύσεις στα συνθετικά τους, όπως το παράδειγμα:

<i>Πανδημία</i>	:	παν	+	δήμος
	:		+	
	:		+	
	:		+	
	:		+	

9. Να γράψεις ξανά το απόσπασμα του κειμένου: «*Ελάφια στο ανατολικό Λονδίνο*», αφαιρώντας τα επίθετα και τις επιθετικές μετοχές (σε -μένος, -μένη, -μένο):

.....

.....

.....

.....

.....

Διαβάζοντας το κείμενο χωρίς επίθετα και επιθετικές μετοχές, τι αλλάζει σε σχέση με αυτό, κατά την άποψή σου;

.....

.....

10. Στη συνέχεια, να γράψεις ξανά το ίδιο απόσπασμα, αντικαθιστώντας τα επίθετα και τις επιθετικές μετοχές, χωρίς να αλλάξει το νόημά του:

.....

.....

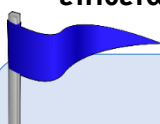
.....

.....

.....

.....

11. Με βάση τις Δραστηριότητες 9 και 10, να γράψεις, με δικά σου λόγια, τον ρόλο των επιθέτων και των επιθετικών μετοχών σε ένα κείμενο:

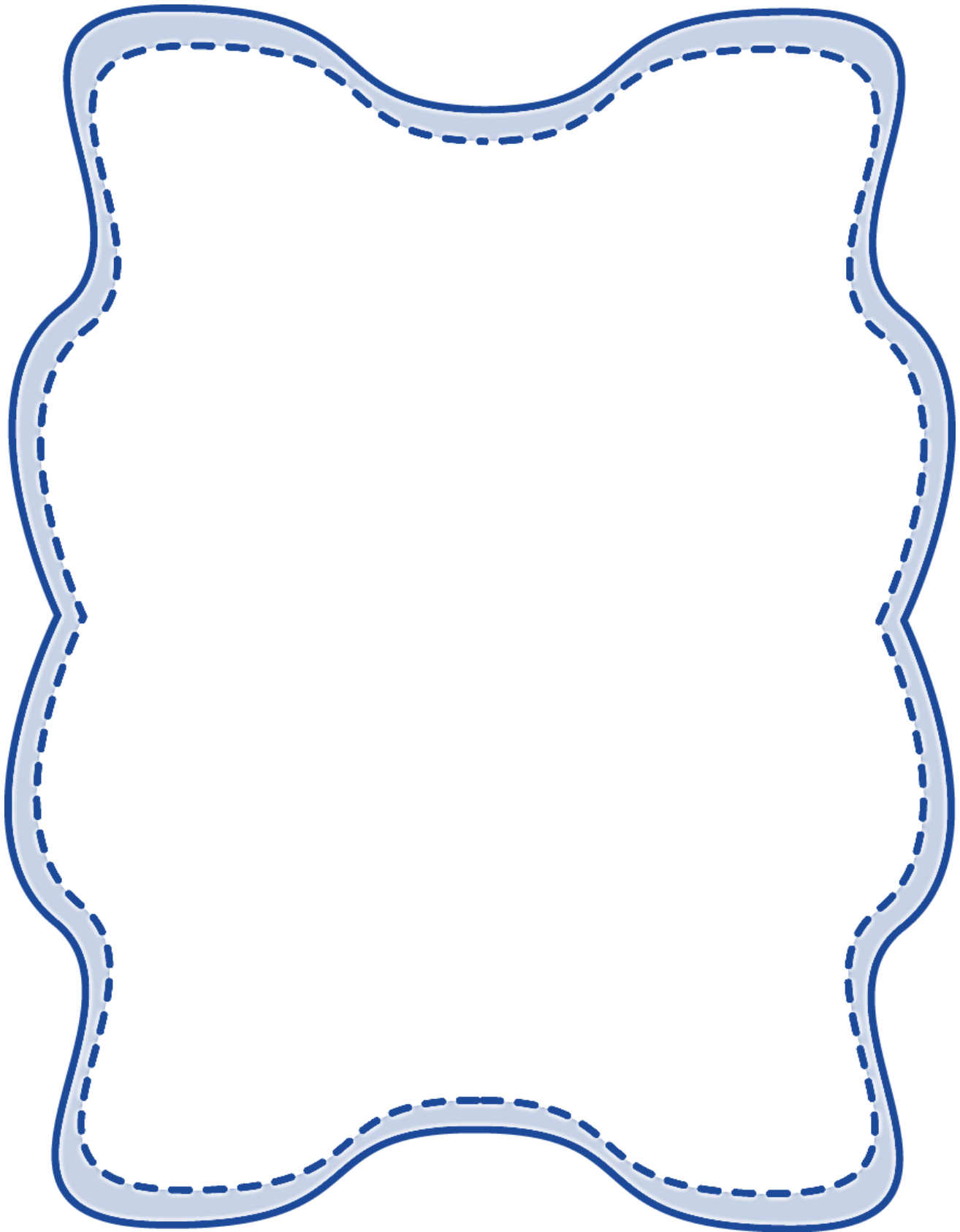

.....

.....

.....

Να διαβάσεις σε κάποιον/α το κείμενο που έγραψες, περιγράφοντας το ζώο που αγαπάς. Όταν το διαβάσει, να δοκιμάσει να το ζωγραφίσει, στο παρακάτω πλαίσιο. Όταν θα σου επιστρέψει τη ζωγραφιά αυτή, θα κρίνεις αν η περιγραφή σου ήταν πετυχημένη!

ΠΛΕΓΜΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (εργαλείο για σύγκριση κειμένων)

Τίτλος Κειμένου	Τύπος/Είδος	Γλωσσικά Στοιχεία	Πολυτροπικά Στοιχεία	Κριτική
Έχετε δει θέατρο στον δρόμο;				
Χιλιάδες νέοι στους δρόμους για την κλιματική αλλαγή				
Νέοι για την κλιματική αλλαγή που μας εμπνέουν				
Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2021: Ο πλανήτης σε κίνδυνο				
Τα απορρίμματα του κορωνοϊού απειλούν τη θαλάσσια ζωή				
Το δέντρο που έδινε				
Η Μεσόγειος φλέγεται				
Η πιο καταστροφική πυρκαγιά στην ιστορία της Κύπρου				
Απίστευτες εικόνες σε όλο τον κόσμο: Άγρια ζώα μέσα στις πόλεις!				

ΠΡΟΣΤΗ
ΚΕΙΜ